

JAPANSKI GENERAL IZZIVA JAPONSKO

Naj se umakne iz Tai-
vaja, je odklonil. Japonci
nove čete, katere
je objavil Kitajcev ubitih
z Japonci. Ruska
armada proti

13. nov. — Vesti iz Ti-
vaja, da so Kitajce
opozorili na japonsko
in se pripravljajo na
japonski mobilizirani
v zasedli važne po-
dalje napad.
13. nov. — Komuni-
stični vojaštvom in Kitaj-
ci, katerim poveljuje
Ma Can-san, v distriktu
Nan-ni, v katerih je bil
japonski častnik in
večje število pa je
umaknjen.

Ultime ultimatu generalu
Ma Can-sanu, naj odstopi kot
provincije Hellingkang
evakuacije Taitshara,
odklonjen v amisu in
Čang Hsueh-liang, od-
govorja generala Mandžur-
je sporočil
Ma Can-san, naj brani svoj teri-
torij japonsko invazijo do
moja. Ultimatu je po-
teraj opolnoči.

Ma Can-san v tele-
viziji Taitshara poroča, da
japonski prišli z generalno
Ostri spopadi so tra-

13. nov. — Japonci
rad je večer mobiliziral
katere bo poslal v
Natačno število ni
doda sodi se, da je bilo
ranjenih več kot deset ti-
Cete bodo odpotovale
Turijo v soboto.

13. nov. — Japonci
da je dospel dvaj-
sonov ruskega orožja in
Kitajski posadki v dia-
reki Nonni, je večer
japonski vojni urad. Po-
dalje javlja, da se je Ki-
ridružila "mednarodna
armada," ki šteje
mož. Ta armada, oro-
dnica je bila poslana po
vzhodni železnici. V
odni komunistični ar-
Ruai, Kitajci in Korej-
japonski vojni urad meni, da
armada mobilizirana
mandžurskem distriktu v
lagovesečenska, ki je v
Rusiji.

13. nov. — Japonci
bitki med Japonci
je bila v teku
Kungčulinga, severno
ena, je bilo ubitih 50
in več kot tristo ranje-
glasilo poročilo iz japon-
v.

13. nov. — Japonci
je uspeh petletnega na-
črta

13. nov. — Herbert S. Bi-
je aktiven v agitaciji
tino in brezposelnostno
je, se je te dni vrnil v
k iz sovjetske Rusije.
rebeli tri mesece. Dejal
odhodom ni verjel o
petletnega načrta gospo-
dela, toda na potova-
usiji se je preprčil o
eti načrta. Povsod je
ko navdušenost za na-
je se zavedajo, da mo-
lo končati z uspehom.

13. nov. — Gregor

13. nov. — Gregor
znani "sibirski
ki je kmalu po vojni
čez 100,000 ruskih
delavcev v Sibiriji
boljševiki, zdaj
a belo rusko armado
ji za Japonce. Kakor
iz Harbina, je staman
zbral 5000 ruskih belo-
katere so Japonci obo-

Deportacije tuje- rodcev iz Chicaga

Zvezni uradnik želi, da se dvesto
tujerodcev, ki so bili aretirani
v Chicagu, čimprej pošlje v
njihove rojstne dežele

Washington, D. C., 13. nov. —
Zvezni delavski departmet je
bil naprosen, naj v kratkem iz-
da dovoljenje za deportacijo tu-
jerodcev, ki so bili v zadnjih te-
dih aretirani v Chicagu kot re-
zultat preiskave zveznih agen-
tov v vtihotapljenje tujcemcev.

Muray W. Garsson, pomožni
tajnik v delavskem departmen-
tu, ki je vodil preiskavo v Chi-
cagu in Detroitu, je večer iz-
dal v Washington in podal kra-
tko poročilo o svojih aktivno-
stih načelniku departmeta Will-
liam N. Doaku. Izrekel je željo,
naj departmet čimprej izda do-
voljenje za deportacijo dvesto
tujerodcev, ki so bili prijeti v
Chicagu in o katerih se je doka-
zalo, da so prišli nelegalno v
Združene države.

Trinpetdeset od tega števila
ima za seboj kriminalne rekor-
de, ostali so dospeli v Ameriko
nelegalno.

Odkar je departmet odredil
gonjo, je bilo 17 oseb obtoženih,
da so vtihotapljali tujerodce v
Združene države proti visokemu
plačilu. Osem od teh je bilo are-
tiranih v Chicagu in sedem v
Detroitu.

Garsson je povedal tajniku
Doaku, da je bilo 315 oseb, ki
so bile na njegovi listi označeni
kot sumljivi karakterji, predno
je začel s preiskavo v Chicagu,
ubitih v ganeških vojnah. O-
riginalna lista je vsebovala 625
imen.

Ekonomi za brezposel- nostno zavarovanje

Država mora prikriti podjetnike,
da nudijo protekcijo brezpo-
selnim. Dvomijo v možnost
kontrole in stabilizacije pod
sedanjim sistemom

New York. — (FP) — Skupi-
na odličnih ekonomov je na za-
salanju pred državnim odsekom
urgiral ustanovitve sistema za
vladno zavarovanje delavcev pro-
ti brezposelnosti. Legislativni od-
bor ima nalogo izdelati priporo-
čilo glede remedure proti brez-
poselnosti in ga predložiti zbor-
nici v svrhu zakonodaje, ko se
snide k zasedanju.

V tej skupini ekonomov so bi-
li Frances Perkins, načelnica dr-
žavnega departmeta za delo, dr.
Leo Wolman, profesor ekonomije
na Columbia univerzi, in dr.
William M. Leiserson, profesor
ekonomije na Antioch kolegiju.

Pred odsekom so argumenti-
rali, da je tako zavarovanje po-
trebno, ker ni upanja, da bi bi-
lo pod sedanjim sistemom mo-
goče kontrolirati takozvani bizi-
niški cikli, ki prinaša periodič-
ne krize. In ker se podjetniki ne
zanimajo za brezposelne, je dol-
žnost vlade, da jih v to prisili ter
uvade socialno zavarovanje.

To stališče je posebno nagla-
šal dr. Leiserson. "Ako ima ne-
kdo več mul v svojem blaznu",
je rekel Leiserson, "jih ne bo za-
podil od sebe, ko pride kriza in
se nato obrnil na predsednika
Združenih držav, da apelira na
ljudstvo, naj ne dopusti, da bi
živili stradali." Za mule skrb
podjetnik tudi v času krize, ne
pa za delavce.

Vai trije so bili mnenja, da so
brez haani vai apeli na podjetni-
ke, da prostovoljno zavarujejo
delavce proti brezposelnosti; ra-
vno tako tudi, da je milošinska
dola skrajno nezadostna in od-
vratna. Ako bi država prisilila
podjetnike, da bi prispevali v
poseben sklad 3% od skupne pla-
če za podpiranje brezposelnih, bi
bilo to dvajsetkrat več kot pa
prinesejo vse fehtarske kampan-
je.

Kompanija reducirala meze
New York. — The Postal Te-
legraph Co. je reducirala plače
od 10 do 25%. Več tisoč telegraf-
skih operatorjev je prizadetih.

NEMCI ZA ODGO- DITEV REPARA- CIJSKIH PLAČIL

Prošnja za moratorij je bila se-
stavljena po konferenci s fran-
coskimi državniki. — Vred-
nost nemških bondov na bor-
zah se povečala

Berlin, 13. nov. — Nemčija
je vprašala za moratorij na nje-
na reparacijska plačila in za
nov mednarodni dogovor glede
njenih privatnih dolgov. Prošnja
je vsebovala pismo, ki ga je po-
pisal kancelar Bruening in je
bilo poslano dr. von Hoeschu,
nemškemu poslaniku v Parizu.
To pismo bo predloženo vese-
lam v kratkem.

Prošnja za moratorij je bila
sestavljena po končani konfe-
renci s francoskim poslanikom
v Berlinu Andre Francois-Pon-
tom, ki se je večer vrnil iz Pa-
riza v Berlin. Francija in Nem-
čija sta odobrili vsebino.

Pismo izraža željo, naj bi po-
svetovni komitej, kot ga pre-
viduje Youngov načrt, preiskal
možnosti Nemčije glede plače-
vanja njenih obveznosti. Posla-
nik Hoesch je bil instruiran, naj
predloži pismo pod pogojem, da
Francija da popolno zagotovilo,
da se bo vprašanju nemških re-
paracij posvetilo vso mogočo
pažnjo na mednarodni finančni
konferenci, ki se odpravi 14. de-
cembra v Parizu.

New York, 13. nov. — V zve-
zi s poročilom, da je prišlo do
dogovora med Nemčijo in Fran-
cijo glede vprašanja nemških
reparacij, je vrednost nemških
bondov poskočila na newyorški
in londonski borzi. Detajli do-
govora sicer niso bili objavljeni,
vendar Wall Street smatra do-
govor za dobro znamenje, kar
daje upanje na uspeh mednarod-
ne finančne konference v Pari-
zu.

Kanada obtožila komuniste za- rote proti vladi

Toronto, Kanada, 13. nov. —
Osem članov komunistične
stranke v Kanadi je bilo po-
roto obtoženih, da so člani ne-
postavne organizacije in da so
kot člani te organizacije skova-
li zaroto proti vladi. Državni
tožilec je dejal, da bo predlagal
konfiskacijo lastnine komuni-
stične stranke v Kanadi in de-
portacijo vseh članov, katere se
lahko deportira.

Nasičevanje otrok v Clevelandu

Cleveland, O. — Šolaki odbor
nasičuje sedaj krog osem tisoč
otrok, ki pohajajo javne šole.
Število otrok odvisnih od podpo-
re se bo nedvomno povečalo v
zimskih mesecih, kajti brezposel-
nost med delavci še vedno nara-
šča. Šole v zamorskih distriktih
so najbolj prizadete.

Spor na indijski konferenci

Gandi je v jesi zapustil zboro-
valno dvorano po ostri besedni
bitki z indijskimi liberalci

London, 13. nov. — Na več-
rajski seji indijskih delegatov
je prišlo do viharne prerekani-
ja med Gandijem, voditeljem
nacionalistov, in liberalci, ki jih
vodi sir Tej Bahadur Sapru.
Gandi je v teku debate izjavil,
da zaupa MacDonaldovi obljubi,
ki se nanaša na federalne svo-
bodščine v Indiji.

Sapru je argumentiral proti
aprejetju avtonomnih provin-
cijskih legistatur. Dejal je, da ne
more biti prave avtonomije, ako
ni federalna legistatura svobod-
na, Gandi pa je izjavil, da popo-
loma zaupa MacDonaldu, ki je
izjavil, da bo federalna svoboda
sledila provinci. Sapru je re-
kel, da sicer verjame MacDonaldu,
toda vprašanje je, če bo čez
šest mesecev MacDonald še na
krmilu vlade. Ako bo MacDo-
nald zgubil svojo pozicijo, tedaj
ne bo mogel izpolniti svojih ob-
ljub, ker nimamo nobenih ga-
ranci, je dejal Sapru.

Ta izjava je razburila Gandi-
ja. Dejal je, da se on zadovolju-
je z jasno deklaracijo glede for-
miranja vlade po končani prei-
skavi. "Ako se ne strinjate s
menoj, tedaj me pustite pri mi-
ru," je rekel Gandi. "Jaz bom
vtrajal na svoji poti, vi se pa
držite svoje."

Te besede je Gandi izrekel z
veliko ogorčenostjo, nakar se je
zavil v svoje ogrinjalo in odko-
ral jezo iz dvorane. Liberalci
se sedaj boje, da bo Gandi
vplival na vseindijski kongres,
da pristane na dogovor, kate-
ga oni smatrajo za nesprejem-
ljivega.

Sinoči je bilo poročano, da na-
merava angleška vlada poslati
po končani indijski konferenci
novo komisijo v Indijo, da izpo-
polni indijsko vlado.

Delavski nemiri v Bostonu

Dvajset ranjenih v spopadu med
stavkocani in stavkarji

Boston, Mass. — (FP) — V
bitki na pomolu v vzhodnem de-
lu mesta, v kateri so se spoprije-
li stavkajoči pristaniščni delavci
in zamorski stavkocazi, je bilo
dvajset oseb ranjenih. Trije od
teh bodo najbrž podlegli poškod-
bam.

James Coughlin, stavkar, ter
zamorska stavkocaza Beresford
Murray ter B. Medford, se bori-
jo s smrtjo v bolnišnici. Poleg
ranjenec je več drugih stavkar-
jev in stavkocazov odneslo manj-
še priske iz boja in se zdravijo
doma.

Policija je naročila delodajal-
cem, naj ne pustijo stavkocazov
v mesto brez protekcije, ker ob-
staja bojazen pred nadaljnjimi
spopadi.

SESTANEK PRI- JATELJEV RANJ- KEGA BERGERJA

Sestanka se je udeležilo večje
število prominentnih osebno-
sti

Chicago, 13. nov. — Prijatelji
pokojnega socialističnega kon-
gresnika Victor L. Bergerja,
dolgoletnega urednika in izdaja-
telja dnevnika "Milwaukee Le-
ader," so se sinoči zbrali v hotelu
Morrison, kjer so razpravljali
o razširjenju liberalnega tiska.
Sestanka se je udeležil tudi
governor države Wisconsin Phi-
lip La Follette, ki je v svojem
govoru bical Hooverjevo admi-
nistracijo, ker se ne zmeni za
delavke probleme v sedanjih de-
presiji. Župan Hoan iz Milwau-
keja, mrs. Meta Berger in Cla-
rence Darrow, ki je predsedoval
sestanku, so tudi govorili.

Namen sestanka je bil, sesna-
niti Čikažane s cilji Bergerjeve
ustanove, katere predsednik je
Clarence Darrow. Cilj te usta-
nove je, dobiti sredstva za raz-
širjenje "Milwaukee Leaderja,"
da se okrepi tisk, ki je posvečen
prospehu mirovnih idealov, de-
javstvu ter politični in indu-
strijski demokraciji.

Hoan je v svojem govoru
obsojal kapitalistično časopisje
in izjavil, da bo Bergerjeva u-
stanova apelirala na mednarod-
ne delavke unije za podporo, da
bo lahko širila delavski tisk.

Bergerjeva vdova je imela
dramatični govor, v katerem je
orislala ustanovitve lista ter
trdila, ki jih je doprinesel njen
mož, da se je ta list vzdržal na
površju. Omenila je persekucije
Bergerja za časa svetovne voj-
ne, ko je bil po zvezi poroti
spoznan krivim špionom in ga
je sodnik Landis obsodil na
dvajset let zapor. Zvezo vr-
hovno sodišče je pozneje obsod-
bo zavrglo.

Governor La Follette je dejal,
da je država Wisconsin solvent-
na, da si jo je časopisje omešilo
kot radikalno državo. "Hoover-
jeva administracija," je dejal La
Follette, "protektira nakupiče-
no bogastvo, dočim se ne zmeni
za trpljenje velikega dela ljud-
stva. Ako bi administracija
hotela ublažiti situacijo, bi la-
hko takoj uposlila pet milijonov
delavcev."

Predloga o dohodninskem davku pred zbornico

Springfield, Ill. — Delavstvo
v Illinoisu je napovedalo boj pre-
dlogi, katero podpirajo tovarnar-
ji in veletrgovci in katera pre-
viduje, da samaki delavci, ki za-
služi \$20 na teden, plačujejo dr-
žavi dohodninski davek. Samuel
Insull in drugi magnati so poza-
bili ukijčiti določbo, da bi tudi
velike korporacije plačevale do-
hodninske davke.

Alfonzo obtožen veleizdaje

Komisija, ki je preiskovala ak-
tivnosti monarhističnega reži-
ma, je priporočila parlamentu,
naj zapleni Alfonsovo premo-
ženje in ga pošlje v dosmrtno
ječo, ako stopi na španska tla

Madrid, 13. nov. — Komisija,
ki jo je imenovala ustavodajna
akupščina, da ugotovi odgovor-
nost za razne tragedije, ki so
bile izvršene za časa monarhi-
stične vlade, je obtožila bivšega
kralja Alonza kot glavnega
krivca.

V poročilu, ki je bilo sinoči
prečitano v parlamentu, komi-
sija zahteva, da parlament poda
javo, da je Alfonso odgovoren
za militaristični upor proti
španskemu ljudstvu, da se nje-
govo premoženje konfiscira in
da se ga pošlje v dosmrtno je-
čo, ako bi kdaj stopil na špan-
ska tla. V primeru, da bi Alfon-
so ogrožal varnost španske re-
publike, naj se ga obsodi na
smrt. Ker se dokazi o Alfonsovi
krivdi jaani, je komisija pripo-
ročila parlamentu, naj proglasi
obsodbo brez formalne obravna-
ve ali druge legalne procedure,
izvemal debato v parlamentu.

Komisija je svojo poročilo ob-
tožuje Alfonso, da je storiljal
svojo oblast od prvega dne, ko
se je povzpnil na španski prestol;
da je vodil sabotaže proti poli-
tičnim strankam, kreiral lastno
armado in da je odgovoren za
maseker španskega vojskstva v
Maroku 1. 1921 ter za škandalo-
no upravljanje državnih zadev.

Nacionalistična agitacija na Kitajskem

Dijaki protestirajo proti japon-
ski okupaciji Mandžurije

Šangaj, Kitajsko. — (FP) —
Štrajk več tisoč višješolskih di-
jakov je dovedel do velikih de-
monstracij, ki so trajale dva dni.
Studentje so protestirali proti
japonski okupaciji kitajskih
mest v Mandžuriji. Imeli so tu-
di večje število shodov, na kate-
rih so navduševali prebivalstvo
na vojno proti Japonci.

List "Mainichi" je v tistem
času objavil poročilo, da je ge-
neral Kaihek, diktator nanking-
ske vlade, odredil, naj policija
strogo postopa s pristaši antija-
panskega gibanja.

Nacionalistično gibanje na Ki-
tajskem se širi. Podpirajo ga ra-
zne grupe, med temi tudi tako-
zvana nacionalistična stranka
ter skupina "legalnih" marksis-
tov. Komunistična opozicija, ki
ji načeljuje Čen Tu-su, urgira
sklicanje narodnega kongresa, ki
naj bi razpravljal o soluciji naj-
važnejših problemov. Ta grupa
nasprotuje nankingski vladi ka-
kor tudi japonskim imperiali-
stom v Mandžuriji.

Mellon neče posoditi za brezposelne

Washington, D. C. — Penn-
sylvanski governor Pinchot, ki
zbira sklad \$35,000,000 za brez-
poselne delavce v Pennsylvani-
ji, je naprosil zakladniškega
tajnika Mellona kot najbogatej-
šega Pennsylvančana, naj vsaj
posodi, če neče prispevati mili-
jon dolarjev za njegov sklad.
Mellon je odklonil prošnjo.

Francija posodila Rumuniji 12 milijonov

Pariz, 13. nov. — Finančni
organ "L'Information" poroča,
da je Francoska banka dala Ru-
muniji dvanajst milijonov dolar-
jev kredita za vzdrževanje zla-
tega kritja.

Delavci morajo podpirati brezpo- selne

New York. — Upravitelj skla-
da za podpiranje brezposelnih
Harvey D. Gibson poroča, da so
78% vste \$12,000,000 prispeva-
li zaposleni delavci.

HILLMAN ZAHTE- VA VLADNO AK- CIJO V KRIZI

Kongres mora stopiti na čelo, ker
so voditelji industrije pokazali
popolno nezaupnost pri reše-
vanju problemov. Brez vladne
akcije bo delala prekla v fašis-
tično diktaturo. Posamezni
podjetnik ali industrija je
brezmočna

Washington. — (FP) — Radi
skrahiranega vodstva in nez-
možnosti "privatne iniciative"
velekapitalistov, je Sidney Hill-
man, predsednik Amalgamated
Clothing Workers unije, pred
LaFolletovim odsekom urgiral,
da se kongres postavi na čelo ak-
cije za odpravo krize. V prvi vr-
sti je potrebno, da nakase več
sto milijonov dolarjev za nasle-
vanje in oskrbovanje otrok in s
tem prepreči ale posledice na
zdravju cele generacije.

Hillman je bil posvan pred se-
natni odsek, da kot večak in u-
nijski voditelj pove svoje misli o
sedanji situaciji in glede LaFo-
lletove predloge za ustanovitev
narodnega ekonomskega sveta.
Glede slednjega je rekel, da je
potreben in da bo lahko dobro o-
rodje v avasi a bodočnosti, ne
more pa vplivati na sedanjo si-
tuacijo.

Njegovi nazori se temeljito
razlikujejo od nazorov velekapit-
alistov, ki so pred senatnim od-
sekom argumentirali, da se de-
la nahaja v rokah misterioznih
sil, proti katerim ni pomoči. Hill-
man je naslavljal obzati kakih
misterioznih sil in rekel, da se ne
strinja s tistimi, ki pravijo, da
se moramo predati toku razvoja
in čakati na slepo arečo, ki naj-
privede delalo zopet na pot rela-
tivne prosperitete.

Svoj pret je položil na skelečo
rano, ko je rekel, da delala trpi
največ radi tega, ker je vodstvo
industrij popolnoma odpovedalo.
"V tej veliki potrebi, ko so mili-
joni brez dela in ko se industri-
ja pogreva v bankrot, se sastonj
osramo po vodstvu, ki naj bi pri-
šlo od industrij, financ ali in dru-
gih virov.

"Rasvoj zadnjega desetletja
nam tudi dovolj jasno kaže, da
ne moremo pričakovati vodstva
toliko časa, dokler ni nekdo defi-
nitivno odgovoren za kreiranje
in izvajanje narodnega progra-
ma. Tudi ni druge poti, kot da
prevzame vlada to odgovornost."

Hillman je nadalje rekel, da je
posamezni podjetnik ali pa indu-
strija brezmočna za izvedbo ka-
kega sanacijskega programa naj-
več radi tega, ker so vse indu-
strije medsebojno odvisne, zve-
zane druga s drugo. To ve iz-
kušanj v oblačini industriji, kjer
je njegova unija sicer obvarova-
la delavce pred pogresnitvijo v
predvojne znojnostne razmere,
ampak nobena organizacija ali
industrija ne more ostati neefek-
tivna, ako se pogreza v kaos
druge industrije.

Radi splošnega kaosa, ki se bo
povečal, ako kongres ne prevza-
me vodstva iz te situacije, je
Hillman izrazil bojazen pred raz-
vojem fašistične diktature.

Odsek je zanišal tudi D. B.
Robertson, ki je govoril v ime-
nu železničarskih organizacij.
Tudi on je naklonjen planirane-
mu vodstvu industrije. In ker de-
lavci ne pričakujejo nobene po-
moči s strani uprave železnice, so
za vladno akcijo.

Robertson je orisal veliko
brezposelnost med železničarji,
od katerih je v zadnjih desetih
letih izgubilo delo 250,000. Na
zasluzku trpe tudi zaposleni že-
lezničarji, ker delajo delo z brez-
poselnimi. Veliko članov organi-
zacij je odvisno tudi od direk-
tne podpore iz blagajn. Robert-
son je rekel, da uprava železnice
totalno ignorira ta problem, ki bo
radi nadaljnjih odlavitev po-
stajal vedno akutnejši.

Stara-makonska dvojica, ki je bila vržena iz stanovanja, živi že štiri mesece v javnem parku v New Yorku. Policija jima nosi hrano iz dobrodelne kuhinje.

je z vao duše ljubila. Ta jo je obiskal nekoga dne, ko ni bilo moča doma; penadoma se pa zgodi, da se je moč nepričakovano vrnil. Ni se domislila boljšega prostora, kamor bi ga skrila, kakor je prostor pod posteljo. Torej ga je prosila, da se

Philip La Follette je sklical državno zbornico k izrednemu zasedanju 24. novembra. Na dnevnem redu je odpomoč za brezposelne delavce in druge gospodarske reforme.

Agitirajte za Prosveto!

**ZNIŽANE CENE ZA
TJA IN NAZAJ
Do Ljubljane
IN NAZAJ PREKO HAMBURGA**

**\$174.00 V TRETJEM
RAZREDU!**

(U. S. davek posla)

Ta cena je zdaj veljavna na vseh naših parnikih!

Za gotovostni vprašajte lokalne agente ali

HAMBURG-AMERICAN LINE

177 N. Michigan Ave. Chicago, Ill.

V boju za kruh

Za Prosveto spisal Nace Mihevc

"V potu svojega obraza boš jedel kruh, dokler se ne povrneš v prah, iz katerega si vzel!"

Tako je odločena usoda Adamovih otrok od začetka sveta na svetopisemskem — papirju. Življenje pa je usoda Adamovih potomcev od prvega človeka do današnjih rodov obrazovalo tako, da bo močnejši zapovedoval, slabši pa roboval, bogati živeli in uživali v udobnem brezdelju, siromak pa garal in se v potu svojega obraza pehal za kapitalistovo srečo ter prejemal za svoj trud in trpljenje borbe drobtinice, ki niso deležni bridke usode Adamovega rodu. Tako sta Adam in Eva grešila samo na škodo proletarcev, kapitalistov nista prikrajšala v ničemer, razen v večnem življenju. Zakaj v prah se povračajo tudi kapitalisti s proletarci vred. Vmes pa je življenje, je usoda in neizprosna, trda borba za obstanek. Vmes je tista vnebovpijoča razlika med gospodarjem in hlapcem, ki sta oba "vzeta iz prahu in se v prah povrne". Vmes je orjaško gibanje in boj za ravnovesje pravic med malimi in velikimi. In za to uravnavanje posejajo milijoni primerov bede, trpljenja, krivice, umiranja in novega poverjanja, ki vedno in vedno zopet ponavljajo zovajočo razliko med visokimi in nizkimi, nadaljuje zgodbo o gospodarju in hlapcu, sveži stare in odpira nove socialne rane. Usoda milijonov...

I.

Rojstvo Jožefa Poznika in njegova mladost
Tako se rode proletarci:

Marjeta, od porodov in pomanjkanja izmučena žena Janeza Poznika, je vročega juljskega dne ležala na tohli postelji v bajti za vasio in se zvičala v porodnih kričih. Ob njenem zglavlju je strašila stara Meta, ki je bila strokovnjakinja v takih stvareh in domalega vsemu mlademu rodu v Zavrtju pomagala na ta svet. Sedmi je bil, ki ga je pričakovala Marjeta, sedmi in nemara zadnji, kajti Poznikova žena se je že poslavljala od rodovitnosti svojega materinstva.

"Marjeta, na, napravi požirek kamelie, odleglo ti bo!"

Marjeta je iztegnila koščeno, potno roko po lončku, ki ga ji je pomolila Meta.

Uro pozneje se je razlegel po Poznikovi bajti otroški krik.

"Ta bo ostal, Marjeta. Izredno krepak deček je. Šest vama jih je pomrlo, ta bo živ, je prerokovala izkušena žena in zadovoljno mela s brezobnimi čeljustmi.

Takrat je spreletela obraz svetlobe materinske sreče in poskusila se je nasmehniti.

"Mračni se, vsak hip mora priti Janez. Navadno je ob tem času že doma. Meta, si pripravila zanj večerjo?" je skrbela zanj porodnica.

"Ti boš juho, Marjeta; za Janeza pa sem pripravila žgance in prežgano juho. Bo prav tako?"

"Prav, Meta. Pa nase tudi ne pozabi!"

"Eh, kaj zame! Zase sem prinesla kave s seboj, ko vem, da je pri vas ni, ker ste reveži. Jaz pa imam najraje kavo."

Tedaj je nekdo z naglimi koraki pristorkljal v vežo in sunkoma odprl vrata v izbo. Z odprtimi usti je obstal na pragu Čebanov Blaž, prijatelj in delovni tovariš Poznikov.

"Marjeta, Bog se te usmili, ne ustraši se preveč! Janeza je popoldne v kamnolomu — pod-su-lo!!!"

Ni čakal Blaž učinka strašne novice, ampak se je naglo obrnil in šel. Brez glasu se je porodnica pogreznila v globoko omedlevico.

Tako se rode proletarci...

Marjeta, izmučena žena, je prebolela silni udarec. Zavedla se je, teden dni objokovala mrtvega moža, nato pa jo je pljučnica rešila vsega gorja in bridkosti. Meta se je preselila v Poznikovo bajto in negovala neboljano novorojenčca, ki se je ob kozjem mleku in Metini nežnosti ohranilo, živelo in se lepo razvijalo. Šest let, nato pa je tudi Meta sklenila račune s svetom in legla k večnemu počitku. Mali Jožek je ostal sirota, na vsem svetu sam, zapuščen, ubog.

Kam sedaj? Kam gredo sirote? Občinski očetje v Zavrtju so se posvetovali, da bi ponudili Jožka Krišlju v Betje. Pužino je imel takrat Krišelj, žoke so kovali za okovanje pilot, na katerih stoji danes beneške palače in sanjajo o preteklih časih. Krišelj se je sirote usmili in dovolil, da občinski birič pripelje Jožka pod njegovo streho. Z enajstim letom je bilo konec Jožkovega detinstva, moral je v zakajeno kovačnico in prijeti za kladivo. Preudarni Krišelj je določil, da postane Joško kovač.

Proti koncu Jožkove učne dobe je jelo delo na Krišljevi fužini zelo pojemati. Izdelovali so le še poljedelsko orodje, naposled pa je zmanjkalo naročil tudi za to. Stari Krišelj je tarnal in se jezil, toda nič ni pomagalo. Udal se je v usodo, zbolel in umrl.

Iz Jožka je postal medtem Jože, krepak in zal fant. To je vedela v prvi vrsti Grivarjeva Lenčka, ki je živela s svojo postarno in bolešno materjo v lični hišici, ne daleč od Krišljevega doma, v Kovaru.

Na binkoštni ponedeljek zvečer je vasoval Jože pri Lenčki. Imel ji je povedati važne stvari, kot si jih imajo zaupati mladi ljudje ob slovesu. Jože se je namreč odpravil v svet s trebuhom za kruhom, v svet, za svojo in Lenčino srečo. Skrivnostno je svetila luna skozi zelene vrhove drevja na Grivarjevem vrtu, ko je tiho prišel Jože pod Lenčino okno, postavil je lončke z nageljni in roženkavtom na tla ter potrkal.

"Lenčka!"

Jože je videl, kako je širok pramen lunine svetlobe obavetil belo, do komolcev gola roko, ki se je integnila in polagoma odgrnila zaveso.

"Lenčka!"

Burno je plalo Jožkovo srce, njegova duša se je opajala v sladkem pričakovanju ljubega dekleta, ki je sanjalo onkraj okna svoje deviške sanje.

Previdno je dvignila Lenčka mali zapah v oknu in med obema krilima je nastala špranja. Lenčka je umaknila roko od okna in Jože jo je za hip gledal v temo. Nato je potisnil roko v špranjo in odprl okno toliko da je mogel potisniti glavo skozi.

"Po tistem, Jože, da te kdo ne čuje. Prišla bi ob dobro ime!" je šepetaje prosila Lenčka in si tiščala odejo pod vrat. Sredi vasi je sumljivo zalajal pes.

"Ne boj se, srcece moje. Primakni se bliže, da vidim tvoj mali obrazek. Glej, Lenčka, po slovo sem prišel!"

(Dalje prihodnjik.)

drugi po kosilu. Postavili so nas na mesta, lovski rog je zatrobil, psi in gonjači so zatrobili, da bi se zbudil kralj Matjaž in začela se je gonja, da take nisem videl še v svetovni vojni. Ubogi zajci — plaho srce jim gotovo skoči v hlače.

Vsa ta človeška in pasja lava se je pomikala od konca do kraja — in nič — ne enega repa ni bilo na izpregled.

Megla se je vzdignila in ljubljensko sonce je obisajalo prostrano ravan, tam v dalji je veselo plaval celica gruča divjih golobov — v reviju pa pusto, mrtvaško, le puške so veselo svetilkale v solčnih žarkih.

Poldne je zazvonilo pri sv. Anli, ko smo se zbrali na dolocenem prostoru za kosilo, kislih, černih obrazov, brez ene ubite živali.

"No, gospod Sandi," je prvi izpregovoril doktor, "v vašem revirju je menda tudi teror in so vsi zajci postali emigranti ali pa so jo popihali k Mussolinu v fašiste."

Gospod Sandi se je obrnil proč.

Zalost se je poznala na vseh obrazih in šele, ko so hrenovce veselo vrel v kotlih ter prišleke iz kosar trebušaste steklenice, se je lovaka družba malo razveselila.

"Obilo sreče popoldan," je bila splošna želja in vojni bojni klic.

"Na delo, tovariši!"

"Hoi, hoi, gospodje!" je pripisiphal Jaka, lovski čuvaj revirja, ki je bil odošen dopoldan, ker so mu neali ravno trinajstega otroka h krstu.

"Gospod Sandi, danes ne bo nič, sta samo dva zajca v revirju kot čuvaja."

"Kaj?"

"Kako?"

"Zakaj?"

"Ze dva dni so vsi zajci iz okolice na Krimu, kjer imajo zborovanje, radi ukinitve stanovanjskega zakona."

"Obooo —"

Splošna žalost.

"Mogoče dobimo saj ta dva," je odločil Gašper in lov se je zopet začel.

Bilo je tako okoli treh popoldan, na moji desni je stal gospod doktor, na levi pa ribič France.

Iznemada je zagrmelo, da me je puh zraka vrgel ob drevo, da sem skoraj zgubil zavest.

Je eksplodirala smodišnica na ljubljanskem polju?

Gospod doktor je ustrelil s svojo 42 cm puško, ki jo je menda rekeriral Italijanom tam doli ob Pijavi. Eksplozija je bila tako strašna, da se je ljubljansko barje majalo še pol ure in ribiču Francetu je zelo sapa, da je gledal samo s ta belim.

"Živijo, prvi zajec!"

"Živijo, gospod doktor, zeleno vejico za klobuk." Od vseh strani so prihiti lovci vsi veseli.

"Kje je zajec?"

Vse krvavo, a zajca nikjer.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Oct. 31, 1931), pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite je pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče ustavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen vlad napake na slova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vaš draženi tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani SNPJ doplačajo \$4.80 za leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za član \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za celo leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo \$1.00 za poštnino.

Mladinski list stane za celo leto \$1.20.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

Upravišтво "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., Chicago

Zbrala se je komisija in gospod Tone, tovarnar kisika in vijakov, je s svojim polmetra dolгим daljnostgledom preiskal vso okolico.

O zajcu ne duha in sluha nikjer.

Po dolgem prerekanju in preiskavi se je z združenimi močmi ugotovilo:

Da je projektil g. doktorja raznesel zajca na drobne atome, ki so splavali pod nebo v območje vsemogočega. Kosmati repki pa, ki so ga našli na hrastovem grnčiku, se spravi kot "corpus delicti" v klubov arhiv.

Po logu je začel padati mrak in žalostno smo se vračali na zbirališče. Enega psa smo zgubili, zato pa nismo dobili niti enega zajca. Nobenemu se ni ljubilo govoriti, vsak je mislil iz žalostjo na omako in na cmoke, ki so jih vrle lovske gospe že pripravile.

Kako se bo repenčil sosedov France in Tone, tovarnar peči se bo šalil; ko bi vedel za to lovsko smolo, bi napravil zajca iz flovice.

Mirko je bilo na zbirališču. Tam po cesti so peljali avti po nas. Zadnji, ki ga je vozil g. Korel, se je vstavljal pri naši skupini. Posedli smo po mehkih blazinah, utrujeni in premočeni in mesto vselega pohoda domov, smo se černo držali kot bi se vračali od pogreba.

Drčali smo preko ljubljanskega barja, kar naenkrat zahrešči po avtom:

"Reak!"

"Nekaj smo povozili," zakliče g. Korel, ki je šofiral, ter se počasi iskomoča iz sedela. Sledili smo mu val.

Cesta je bila krvava in deset metrov za avtom je ležal z zdrob-

ljeno glavo — pravi kosmat!

To je bilo veselje, ko smo prihrumeli v gostilno Kramar, v rokah pa dolgoubea. Res, ni bil debel, pa je bil zato pravi divji kosmatinec. Čeprav je dejal sosedov France, prav po časi, da bi tega zajca še očistili, nega ne snedel, so se naše brhke kuharice vrtele po kuhinji, da je bilo veselje. Gospod Korel, ki je drugače tudi lovec, je da strelja samo skopce, vrane in kavke, je moral zasesti predsedniško mesto in lovci so mu skrivaj čestitali na današnjem uspešnem lovu. Od samega veselja je zapalil cigaro, kar se pri njem zgodi le v najbolj slovesnih trenutkih.

Minuli sta dve uri vesele zabave, ko so bile naše brhke kuharice gotove ter prinesle pečene, lepo okinčane zajca na mizo.

Rastelesenje je prevzel France, stavebnik in občinski odbornik, ki je med tem slavnim poslom porabil najmanj tri škatlice žveplenk za svojo pipo.

Solata je bila izvrstna, omaka nebeška, le zajec je bil precej trd.

"Gospod doktor, ti, ki si danes tako izbornostreljal, vzemi hrbet in prano stran," je odločil predsednik.

In zgodilo se je.

Vsi smo že pospravili čudovito pečenko, le g. doktor se je še trudil nad pranim kosom, katerega so se držala zajčja pluća, ko jih prereže, ostrmi. Vsi ga pogledamo.

"Gospodje, zajec je imel —"

"Kaj za božjo voljo?"

"Tuberkuulozo."

"Aaaaa —"

Napravil je samomor.

Za kralek čas

Vestnari

Policija je iskala nevarne zločince. Da bi ga spoznal priložila tiralič šest njegov slik v različnih pozah in te slike po vsej državi. Tretji pride iz Zabite vasi tale javka:

"Pet zločincev smo prijeli šestemu smo na sledu."

Tudi profesorska

Profesor prebere jedilni naroči začudenemu natak: "Porčijo gramatičnih na 'Oprostite!' zajčelja na 'teh pa nimamo!' 'Zakaj jih pa potem po te na jedilni list?'"

Snubač (užaljeno): "Knočete o meni vedeti? Danes že mislim govoriti z vašo ženo."

Gospodična: "Kar dajte vas bo pa rada vzela."

Učitelj: "Anonimen je človek, ki hoče ostati nezamisljiv. — Kdo se zadal pravkar zamejal?" Glas od zadaj: "Anonimen vek."

HAYES DENT

X-RAY

Glasoviti zobozdravnik, žiger nahaja na znani State ulici bl. Buren. — Pazite na popravil sob. — Istele in zdravljen vrstno in popolno. Točna po smerne cene.

Dr. ROBERT S. HOWE, 326 South State Street, Chicago

STAR IN ZVESTI PRIJATELJ

Je ta poznana banka vsem svojim odjemalcem, katerim vedno rada pomaga in daje nasvete. Ona obavlja vseh vrst bančne posla in prodaja "čifarte" vseh družb.

Ne pozabite se obrniti na njo kadar kaj potrebujete.

Vaši prihranki so zavarovani pri

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVENUE

CHICAGO, ILL.

TELEFON ROCKWELL 4904

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene smerne, unjako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTRENA POJASNILA

MOJ PRVI LOV

Janko Telban za Prosveto

Kakor povsod po svetu, tako je tudi v našem brezovškem okraju dovolj divjačine, posebno zajcev. Resnica je, da nekateri večjih hodijo po dveh, mnogokrat po štirih in drugi zopet po štirih, se vadejo na dve, v bistvu so si enaki — ker prvi se bojuje boljše polovice, drugi pa preklinjajo patra, ki je znašel smodnik.

V vselem jesenskem razpoloženju sem se vračal čez polje proti domu. Lahen mrak je padal čez planjavo in po ulicah so začarale električne žarnice. Razsvetljena okna gostilne Kramar so vabile tako poželjivo, da se nisem mogel ustavljati grehu, noga je zavila sama in komaj sem se zavedel, že sem stal v gostilniški sobi. Ventilator je brnel v kotu, ker gospod Kramar, ki igra izvrstno harmoniko, ima to čudno navado, da zaigra tudi na ventilator, kadar je soba polna dima, čeprav se gospod doktor krega, da je že samo radi Kramarja dobil revmatizem.

Pri prvi mizi so sedeli sami lovci in da ne bom delal krivice, lovci neustrašni, ki bi šli celo nad leva, a žalilbo v naši deželi, kjer vlada mir in red, cenzura in general — levov ni, ker oni ljubijo zlato prstost in avo-

bodo, zato se ne naselijo pri nas v veliko žalost naših lovcev.

"Hoj, Janez, k meni sedi," me je povabil Sandi, lesni trgovec in lovec.

Naročil je pljuča. Zlatorumeni ljutomerican se je lesketal v litru in pri prvi kupici, ki je veljala lovski areti, sem se spomnil na uboge Amerikance, ki jim suhači ne privošči tega božjega daru.

"Jutri greš z mano na lov," me je povabil Sandi.

"Trideset lovcev pride. Profesorji, trgovci in veliko drugih."

"Dragi prijatelj, nimam puške in kar sem streljal v mojem življenju je šlo zmirom krivo."

"Nič ne de," se je oglašil Gašper, "jaz ti prinesem dve."

"Moj je jutrajnji lov," je protestiral Sandi, "pri meni jih dobiš lahko pet."

"Ali mislite, da sem kak kraljev arsenal?"

"Do smrti se mi zameriš, ako ne greš," se je hudoval Sandi.

"Jaz ti pa sploh nič več zob ne popravim, če ostaneš doma," se je jezil Gašper.

Ves obupan sem premišljeval, kaj naj storim, a končno sem prišel do zaključka, da vsaka država nekaj velja, ki ima dobre zobe.

Udaril sem v ponujeno roko in tako sem postal lovec prero-

doktor obljubil, da mi zapiše za tri leta asperin proti glavobolu. Lovsko veselje je trajalo do polnoči in ribič France je predlagal, da ostanemo kar do jutraj, a na splošno žalost je gospod Karol zaspal za mizo.

Težka je bila ločitev, a upanje na jutrišnji dan nas je bodrilo — pogin zajcem, smo kričali, tako da nas je strašnik zapisal radi kaljenja nočnega miru.

"Pred" pa ne gremo dam", je zapel Tone, tovarnar peči, "zdaj gremo v bar pod klančkom."

Zgodilo bi se po njegovem, da nas niso amazone obkolile, hočeš nočes, jadrali smo na vse štiri vetrove v objemu zakonskih družič pod varni domači krov.

"To so lovci," je dejal prav počasi sosedov France, "kar bodo zajcev ustrelili, bom vse kosmate snedu."

Počasi se je umirilo predmestje, tam v baru pod klančkom pa je pel Tone veselo do jutra, saj ni šel na lov.

Jesenako jutro se je solžilo tam pod Krimom in iz goste megle so pršele drobne kaplje. Avtomobili so brneli po močvirnih cestah.

Pripomniti moram, da so se slovenski lovci modernizirali ter se vozijo sedaj z najnovejšimi prometnimi sredstvi na lov.

Lovčiče smo razdelili na dva oddelka, prvi del za dopoldan in